

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vyučovací předmět: ZEMĚPIS

CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU

Obsahové, časové a organizační vymezení

Ročník	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace							2	1+1	2	1
Povinnost (skupina)							povinný	povinný	povinný	povinný

Vyučovací předmět zeměpis je zařazen samostatně od 6. - 8. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny týdně, v 9. ročníku 1 hodina týdně. Čtyřletý předmět vede žáky k získávání vědomostí o planetě Zemi jako vesmírném tělese, o krajinné sféře a jejích jednotlivých složkách, vztazích a vazbách mezi nimi; k pochopení významu přírodních podmínek pro existenci lidské společnosti a vlivu člověka na přírodu; k získání přehledu o zeměpisu jednotlivých světadílů, o zvláštích jejich obyvatelstva, kultury, přírodních a hospodářských poměrů. Ve spojení výuky zeměpisu s informacemi ve sdělovacích prostředcích vede žáky:

- k pochopení politických změn v konkrétních světadílech
- k samostatné práci s mapami v atlase, k orientaci v tematických mapách, k práci s turistickou mapou
- k vytvoření celkové představy o České republice i o jejích jednotlivých oblastech a krajích
- k samostatnému posuzování a srovnávání sociálních a hospodářských jevů ve vlastní zemi s podobnými nebo odlišnými jevy v evropském a celosvětovém měřítku

Zeměpis zahrnuje část tematických okruhů průřezových témat z environmentální výchovy, multikulturní výchovy, výchovy k myšlení v evropských a celosvětových souvislostech, mediální výchovy a výchovy demokratického občana. Zahrnuje také témata vzdělávacího oboru Člověk a společnost: "Stát a hospodářství" a "Mezinárodní vztahy".

Ve výuce využívá metod a forem práce založených na žákovské spolupráci ve dvojicích nebo ve skupinkách, na prezentacích žáků, jejichž předpokladem je orientace v informačních zdrojích.

Hodnocení žáka sleduje schopnost aplikovat vědomosti a dovednosti, schopnost pracovat s informacemi, obhajovat svoje názory, schopnost orientovat se a číst z mapy. Opírá se také o výsledky testů, samostatných prezentací a schopnost spolupracovat s ostatními žáky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

KOMPETENCE K UČENÍ

UČITELÉ

- vedou žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- vedou žáky k používání odborné terminologie
- vedou žáky k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- vedou žáky k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

ŽÁCI

- vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- posuzují získané poznatky, kriticky porovnávají a formulují závěry
- poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

UČITELÉ

- vedou žáky k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- vedou žáky k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- vedou žáky k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- vedou žáky k odpovědím na otevřené otázky
- vedou žáky k práci s chybou

ŽÁCI

- jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

UČITELÉ

- vedou žáky ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- vedou žáky k naslouchání a respektování názorů druhých
- vedou žáky k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

ŽÁCI

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

UČITELÉ

- vede žáky k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- vedou žáky k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- vedou žáky k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- vedou žáky k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- vedou žáky k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- vedou žáky k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

ŽÁCI

- spolupracuje ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňuje dobré mezilidské vztahy, pomáhá si a je schopen o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

KOMPETENCE OBČANSKÉ

UČITELÉ

- vedou žáky k dodržování pravidel slušného chování
- vedou žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- vedou žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- vedou žáky k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

ŽÁCI

- respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace
- chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje

KOMPETENCE PRACOVNÍ

UČITELÉ

- vedou žáky k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- vedou žáky k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

ŽÁCI

- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k efektivní práci

6. ROČNÍK - DOTACE: 2, POVINNÝ

DÍLČÍ VÝSTUPY

- hodnotí Zemi jako součást Sluneční soustavy a vesmíru, popisuje typy vesmírných těles, která tvoří Sluneční soustavu
- porovná Zemi s ostatními planetami z hlediska vzdálenosti od Slunce a případných podmínek pro život
- vysvětlí rozdíl mezi hvězdou a planetou
- na příkladech vysvětlí význam Slunce jako nositele života na Zemi, popíše hierarchii složení vesmíru, seznámí se s hlavními výsledky jeho výzkumu
- prokáže tvar zemského tělesa na základě výsledků pozorování určitých jevů a důkazů získaných vědeckými metodami
- porovná Zemi z hlediska rozměrů s ostatními planetami
- vysvětlí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů, uvede příklady změn v přírodě během roku, porovná délku dne a noci v jednotlivých geografických pásmech
- vysvětlí pojem přirozená družice, objasní důsledky přitažlivé síly Měsíce na Zemi, porovná prostředí Měsíce s podmínkami pro život na Zemi
- používá glóbus jako model Země, definuje pojem zmenšení, rozlišuje globy různých měřítek
- analyzuje obsah mapy, dělí mapy podle měřítko i obsahu, vypočítá vzdálenost mezi zadanými místy, správně mapu zorientuje, určí své stanoviště
- rozlišuje síť zeměpisných souřadnic, užívá pojmy rovnoběžka, poledník, pomocí těchto souřadnic určí polohu daného místa na zemském povrchu, vysvětlí pojmy hlavní poledník, místní poledník, světový čas, dělí Zemi na časová pásma, lokalizuje na mapě datovou hranici, podle návodu vypočítá časový rozdíl mezi místy v odlišných časových pásmech
- zorientuje se v mapě, určí své stanoviště, na mapě vyhledá orientační body, vytvoří plán trasy
- vysvětlí složení zemského tělesa, objasní pohyb zemských desek a jeho důsledky, odliší pohoří podle vzniku
- vysvětlí význam vody pro život, porovná zásoby vody v přírodě v různých podobách, objasní nutnost šetření pitnou vodou, navrhne řešení tohoto problému
- objasní složení atmosféry, vysvětlí rozdíl mezi pojmy počasí a podnebí, měří teplotu vzduchu a vyhodnocuje výsledky svého měření, objasní význam předpovědi počasí pro určité obory lidské činnosti, rozlišuje jednotlivá podnebná pásma v závislosti na množství slunečního záření
- vysvětlí význam půdy pro výživu člověka, rozlišuje půdní druhy a půdní typy, v mapě lokalizuje oblasti s nejméně úrodnou půdou, odvodí nebezpečí, která půdu ohrožují, navrhne řešení, která by narušování půdy zabránila
- vysvětlí pojem ekosystém, objasní souvislosti mezi jeho jednotlivými prvky, rozlišuje typy přírodních krajín, správně přiřadí tyto přírodní krajiny k podnebným pásmům, hodnotí, jak jsou živočichové a rostliny uzpůsobeni k životu v tomto prostředí, vysvětlí jak je daná přírodní krajina využívána člověkem jaký dopad má působení člověka na původní ráz krajiny
- odvodí biologické odlišnosti lidí v závislosti na oblasti, ve které žijí

- vysvětlí příčiny nerovnoměrného rozmístění obyvatelstva na Zemi
- prezentuje vlastní poznatky a zkušenosti týkající se křesťanství (svátky, církevní stavby od.
- porovná typy sídel v jednotlivých částech světa, porovná klady a zápory života ve městě a na vesnici
- na příkladech vysvětlí význam zemědělství pro výživu lidí, objasní závislost zemědělství na přírodních podmínkách
- rozlišuje rostlinnou a živočišnou zemědělskou výrobu, správně přiřadí některé zemědělské plodiny do oblasti
- hodnotí význam průmyslu pro život lidí
- z praktického života uvádí příklad výrobků a průmyslových firem z jednotlivých odvětví
- odvodí nutnost spolupráce mezi jednotlivými odvětvími, objasní a na praktických příkladech dokáže nutnost šetření nerostnými surovinami, lokalizuje nejprůmyslovější oblasti světa
- porovná jednotlivé druhy dopravy z různých hledisek, vyhledá v jízdním řádu a na internetu dopravní spojení.
- na příkladech objasní rostoucí význam služeb v životě člověka, hodnotí místo bydliště z hlediska zastoupení služeb
- porovná státy z hlediska vyspělosti polohy, rozlohy
- chápe historický význam státních hranic a globalizaci světa současnosti, rozezná hranici přírodní od hranice umělé

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	6.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA PŘESAHY
--------------------------	--------------	---------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy Sluneční Soustavy - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů - užívá základy praktické topografie a orientace v terénu, aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Slunce a vesmír ▪ Planeta Země - Měsíc-přirozená družice Země ▪ Globus a mapa ▪ Topografická a terénní praxe 	<p><u>OSV:</u> - rozvoj schopností poznávání - řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p><u>VMEGS:</u> - Evropa a svět nás zajímá <i>(D- islám a islámské říše ovlivňující Evropu)</i> <i>(Inf – aktivní vyhledávání informací na internetu)</i></p> <p><u>EV:</u> - základní podmínky života <i>(Země - naše planeta)</i> - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí <i>Inf – zjišťování informací o stavu prostředí</i> <i>Pč - praktická péče o prostředí školy a okolí)</i> - ekosystémy</p>
---	---	---

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	6.

<p>a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybu, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krajinná sféra Země ▪ Lidé na Zemi ▪ Světové zemědělství ▪ Světový průmysl ▪ Doprava, služby a cestovní ruch 	<p><u>MkV:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské vztahy (<i>lidská práva</i>) - etnický původ; kulturní diference - multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity (<i>základy etologie, člověk - původ a vývoj lidské rasy</i>) <p><u>MV:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba mediálních sdělení - vnímání autora mediálních sdělení - práce v realizačním týmu (<i>PŘS- starost o školní pokojové a venkovní rostliny</i>) -kulturní diference (<i>VV – světové výtvarné umění, architektura</i>) <p>PŘESAHY:</p> <p>NS (5. ročník) : Země ve vesmíru PŘS (6. ročník) : Země a život F (9. ročník) : Země a vesmír M (6. ročník) : převody jednotek NS (4. ročník) : naše vlast AJ (6. ročník) : časové údaje D (6. ročník) : historický čas a prostor OV (6. ročník) : člověk a čas F (6. ročník) : měření fyzikálních veličin</p>
---	---	--

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	6.

<ul style="list-style-type: none"> - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace světa na základě podobných a odlišných znaků - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Porovnávací kritéria státních útvarů a mezinárodní spolupráce 	<p>PŘS (9. ročník) : stavba zemské kůry PŘS (9. ročník) : geologické děje NS (5. ročník) : Česká republika NS (5. ročník) : Evropa PŘS (9. ročník) : půdy PČ (4. ročník) : PP - základní podmínky pro pěstování rostlin, pěstování rostlin ze semen PČ (5. ročník) : péče o rostliny ČJ (6. ročník) : JV obecné poučení o jazyce D (6. ročník) : člověk a lidská společnost v pravěku D (6. ročník) : nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz D (7. ročník) : nový etnický obraz Evropy D (7. ročník) : křesťanství AJ (7. ročník) : zeměpisné údaje AJ (8. ročník) : cestování a doprava D (9. ročník) : věda a technika OV (6. ročník) : náš region OV (6. ročník) : naše vlast PČ (9. ročník) : ekologie ZI (6. – 9. ročník) : internet</p>
---	---	---

7. ROČNÍK - DOTACE: 1+1, POVINNÝ

DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁKA

- porovná rozlohu Světového oceánu a pevniny, porovná rozlohy jednotlivých světadílů a jejich rozmístění na zemském tělese.
- porovná polohu a rozlohu Afriky s ostatními světadíly, hodnotí její přírodní prostředí, porovná povrch jednotlivých částí Afriky, správně přiřadí k podnebným pásům, vysvětlí, proč je Afrika nejteplejší světadíl, proč ubývá vody v řekách směrem od rovníku k obratníkům, na základě podnebí odvodí typy afrických přírodních krajin, lokalizuje části nejvíce zasažené lidskou činností a vyhledá informace o ochraně africké přírody
- na základě znalosti přírodních podmínek lokalizuje hustě a řídko osídlené oblasti, vysvětlí, proč je Afrika hospodářsky nejzaostalejší kontinent a jednou z nejchudších částí světa
- porovná oblasti Afriky z hlediska odlišnosti přírodních podmínek, obyvatelstva, hospodářské situace a možností cestovního ruchu
- vysvětlí pojem monzun, vysvětlí význam těžby ropy v Indickém oceánu, lokalizuje oblasti využívané k cestovnímu ruchu
- lokalizuje na mapě světa kontinent Amerika, vymezení hranici mezi Amerikou a ostatními kontinenty, porovná rozlohu světadílů
- hodnotí přírodní podmínky Ameriky, popíše povrchové útvary, porovná části Ameriky z hlediska povrchu, vysvětlí výskyt podnebných pásem, stanoví faktory, které mají na podnebí Ameriky největší vliv, vysvětlí význam některých amerických řek pro oblasti, kterými protékají, na základě rozdílných podnebných pásem, odvodí typy přírodních krajin Ameriky, vyhledá informace o endemických druzích živočichů a rostlin
- vysvětlí rozmístění obyvatel Ameriky v souvislosti s přírodními podmínkami, hodnotí rozdílnost kultury a náboženství v jednotlivých oblastech, porovná státy z hlediska vyspělosti, vyhledá informace o některých státech, vymezení oblasti nejvíce navštěvované turisty a obhájí tento výběr
- lokalizuje na mapě světa světadíl Austrálie, porovná jeho rozlohu s ostatními světadíly, hodnotí přírodní prostředí, vysvětlí, proč je Austrálie nejsušším a nejhledněji osídleným světadílem, objasní pojem endemit a vyhledá informace o vybraných endemických druzích, popíše způsob získávání pitné vody, vysvětlí pojem federativní stát na příkladu Australského svazu, hodnotí, ekonomické postavení Austrálie ve světě, vyhledá informace o původních obyvatelích Austrálie
- porovná rozlohu Tichého oceánu s ostatními oceány, lokalizuje oblasti s největší sopečnou činností, vysvětlí její následky, lokalizuje Mariánský příkop jako nejhlubší místo v oceánu na světě
- popíše způsob vzniku ostrovů, vymezení oblasti Oceánie a porovná je z hlediska a způsobu života, vypracuje referát na vybranou část,
- porovná rozlohu Antarktidy s rozlohou Evropy, vysvětlí pojem pevninský ledoec, vysvětlí, jakým způsobem živočichové získávají potravu, hodnotí význam vědeckého výzkumu v Antarktidě, zapojení ČR do tohoto výzkumu
- porovná rozlohu Atlantského oceánu s ostatními oceány, vyvodí význam Golského proudu pro podnebí Evropy, rozeznává činnosti člověka, které oceán nejvíce znečišťují, navrhne řešení, která by znečištění snížila
- vysvětlí, proč je oblast pólu trvale pokryta ledem, jmenuje zástupce živočichů žijících v tomto oceánu i na jeho pobřeží

- lokalizuje na mapě světa kontinent Eurasie, vymezí hranici mezi Evropu a Asií, porovná rozlohu obou světadílů vzájemně i s ostatními světadíly
- hodnotí přírodní podmínky Asie, popíše povrchové útvary, porovná části Asie z hlediska povrchu, vysvětlí výskyt podnebných pásem, stanoví faktory, které mají na podnebí Asie největší vliv, vysvětlí význam monzunových dešťů, vysvětlí význam některých asijských řek pro oblasti, kterými protékají, na základě rozdílných podnebných pásem odvodí typy přírodních krajín Asie, vyhledá informace o endemických druzích živočichů a rostlin
- vysvětlí rozmístění obyvatel Asie v souvislosti s přírodními podmínkami, hodnotí význam omezení porodnosti v některých státech, zejména v Číně a rozdílnost kultury a náboženství v jednotlivých oblastech, porovná státy z hlediska vyspělosti, vysvětlí pojem „asijský tygr“, lokalizuj oblasti válečných konfliktů, vyhledá informace o některých státech, vymezí oblasti nejvíce navštěvované turisty a obhájí tento výběr

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	7.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadílů, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jak je svět rozdělen - kontinenty a světadíly ▪ Afrika ▪ Indický oceán ▪ Amerika ▪ Austrálie a Oceánie ▪ Tichý oceán a Oceánie ▪ Antarktida 	<p><u>OSV:</u> - řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p><u>VDO:</u> - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (<i>mezinárodní vztahy</i>)</p> <p><u>EV:</u> - základní podmínky života - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí <i>Inf – zjišťování informací o stavu prostředí</i> <i>Pč - praktická péče o prostředí školy a okolí</i> - ekosystémy</p> <p><u>MkV:</u> - lidské vztahy - etnický původ - princip sociálního smíru a solidarity - kulturní diference (<i>islám a islámské říše ovlivňující Evropu</i>)</p>

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	7.

<p>pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</p> <p>- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</p> <p>- vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atlantský a Severní ledový oceán ▪ Asie 	<p>- multikulturalita (<i>multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování</i>)</p> <p><u>VGMES:</u> -jsme Evropané (<i>D – postavení našeho státu ve středověké Evropě</i> <i>Inf – aktivní vyhledávání informací na internet</i>)</p> <p><u>PŘESAHY:</u> D (9. ročník) : rozpad koloniálního systému OV (7. ročník) : globální problémy PČ (9. ročník) : ekologie AJ (7. ročník) : zeměpisné údaje D (7. ročník) : zámořské objevy a počátky dobývání světa OV (7. ročník) : lidská práva PČ (8. ročník) : PP: léčivé rostliny a koření</p>
---	--	--

8. ROČNÍK - DOTACE: 2, POVINNÝ

DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁKA

- popíše přírodní a kulturně historické odlišnosti Evropy od Asie a člení Euroasii na dva světadíly
- využívá vlastních zkušeností z cest po Evropě, porovnává podnebí a povrch jednotlivých částí Evropy i s přírodními podmínkami ČR, na mapě lokalizuje hlavní povrchové útvary, důležité vodní toky, v souvislosti s podnebnými pásy odvodí typy přírodních krajin a hodnotí jejich využití člověkem
- porovná státy z hlediska vyspělosti, chápe význam Evropské unie, vyhledá informace o jejím sídle a hlavních institucích, dělí Evropu do těchto oblastí: Jižní, Západní, Severní, Střední, Jihovýchodní a Východní,
- vyhledá informace o některých evropských státech, lokalizuje hlavní oblasti turistického ruchu, pozná hlavní evropské kulturní památky
- lokalizuje území České republiky na mapě Evropy, vymezí polohu ČR z různých hledisek, porovná rozlohu ČR s ostatními státy, objasní vznik současného území ČR z historického hlediska
- stručně objasní geologický vývoj našeho území v jednotlivých geologických obdobích, porovná některé povrchové útvary z hlediska jejich geologického stáří, dělí povrch ČR z hlediska jeho tvarů do několika hlavních oblastí, hlavní, povrchové tvary lokalizuje na mapě
- objasní pojem hlavní evropské rozvodí, odvodí hlavní typ řek na našem území, zhodnotí hustotu říční sítě, objasní význam vodních nádrží na praktických příkladech, chápe význam podpovrchové vody jako zdroje pitné vody na našem území, navrhne způsob ochrany čistoty vody, vyhledá informace o termálních a minerálních pramenech na našem území a jejich využití
- lokalizuje na našem území oblasti nejúrodnějších půdních typů, uvádí příklady užití specifických půdních druhů v praktickém životě, chápe nutnost ochrany, půdního fondu
- objasní změnu skladby rostlinných a živočišných druhů se změnou nadmořské výšky, popisuje jednotlivé vegetační stupně, vysvětlí pojem monokultura, vysvětlí nutnost ochrany přírody, vyhledá informace o nejdůležitějších chráněných oblastech, na mapě vymezí oblasti s nejvíce poškozeným životním prostředím určí hlavní příčiny tohoto stavu, u vybraných problémů navrhne jejich řešení
- porovná počet obyvatel ČR s ostatními zeměmi, hodnotí hustotu zalidnění z hlediska přírodních podmínek, zařadí obyvatele ČR do příslušné národnostní skupiny, vysvětlí problém nízkého přirozeného přírůstku a stárnutí obyvatelstva
- lokalizuje největší sídla na území ČR, vyhledá informace o některém z nich

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	8.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu - rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evropa –přírodní poměry ▪ Evropa – obyvatelstvo a hospodářské poměry ▪ Evropa – politické rozdělení ▪ Česká publika na mapě Evropy ▪ Česká republika – přírodní poměry 	<p><u>VDO:</u> - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p><u>MV:</u> -etnický původ (<i>D – mimoevropské civilizace x evropské civilizace; národní hnutí</i>)</p> <p><u>VMEGS:</u> - Evropa a svět nás zajímá - objevujeme Evropu a svět - jsme Evropané (<i>naše vlast a Evropa</i>) (<i>Inf – aktivní vyhledávání informací na internetu</i>)</p> <p><u>EV:</u> - základní podmínky života (<i>geologický vývoj na našem území</i>) - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí - ekosystémy (<i>Př – změna charakteru krajiny a jeho vliv na živočichy a rostliny</i>) <i>Inf – zjišťování informací o stavu prostředí</i> <i>Pč - praktická péče o prostředí školy a okolí</i>)</p>

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	8.

<p>regionů světa</p> <ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Česká republika – obyvatelstvo a sídla 	<p>MkV:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské vztahy (<i>křesťanství</i>) - etnický původ - kulturní diference - podpora multikulturality - princip sociálního smíru a solidarity <p>PŘESAHY:</p> <p>AJ (7. ročník) : zeměpisné údaje AJ (9. ročník) : počasí OV (7. ročník) : globální problémy PČ (9. ročník) : ekologie AJ (8. ročník) : místní názvy D (7. ročník) : zámořské objevy a počátky dobývání světa D (9. ročník) : rozpad koloniálního systému OV (9. ročník) : mezinárodní vztahy D (6. ročník) : Antické Řecko a Řím D (9. ročník) : problémy současnosti OV (6. ročník) : náš region D (9. ročník) : druhá světová válka</p>
---	--	--

9. ROČNÍK - DOTACE: 1, POVINNÝ

DÍLČÍ VÝSTUPY ŽÁKA

- porovná jednotlivá průmyslová odvětví z hlediska jejich zastoupení na našem území a z hlediska zaměstnanosti, uvede příklady zahraničních firem, které vstoupily do našeho průmyslu, lokalizuje hlavní průmyslové oblasti a hlavní průmyslová centra, uvádí příklady konkrétních výrobků
- chápe význam zemědělství pro výživu obyvatel, uvádí konkrétní příklady z praktického života, vymezí hlavní obory našeho potravinářství, uvádí příklady výrobků, lokalizuje potravinářskou výrobu
- odvodí z různých hledisek hlavní druhy dopravy používané na našem území, charakterizuje síť dopravních cest, vytýčí na mapě hlavní dopravní tepny, v jízdním řádu vyhledá dopravní spoj
- hodnotí služby z hlediska jejich podílu na životní úrovni obyvatel, lokalizuje na mapě hlavní oblasti cestovního ruchu, vyhledá informace o některé z nich
- uvádí příklady výrobků z oblasti dovozu i vývozu zboží, objasní nutnost ekonomické spolupráce mezi státy, vysvětlí roli Evropské unie v současné Evropě a postavení ČR v rámci EU
- lokalizuje na mapě polohu své obce, vymezí z hlediska části ČR, umístění v kraji, v oblasti horopisného celku
- charakterizuje a hodnotí svoji obec podle různých kritérií, pracuje s mapou místní oblasti, vyhledá informace týkající se historie obce
- dělí území ČR do 14 krajů, předchozí poznatky využije k charakteristice jednotlivých krajů, kraje porovná z hlediska přírodních i socioekonomických podmínek, v jednotlivých krajích lokalizuje turistické cíle, vypracuje referát o některých z nich, připraví výlet
- odvodí biologické odlišnosti lidí v závislosti na oblasti, ve které žijí
- vysvětlí příčiny nerovnoměrného rozmístění obyvatelstva na Zemi
- objasní pojem přirozený přírůstek
- lokalizují oblasti nejvíce užívaných jazyků
- prezentuje vlastní poznatky a zkušenosti týkající se křesťanství (svátky, církevní stavby apod., porovná s ostatními náboženstvími světa, navrhne řešení problému negramotnosti ve světě, objasní pojem urbanizace, porovná typy sídel v jednotlivých částech světa, porovná klady a zápory života ve městě a na vesnici
- popisuje praktické příklady spolupráce mezi zeměmi,
- vysvětlí nutnost znalosti cizích jazyků, uvádí různé formy komunikace a různé zdroje informací, na příkladech některých mezinárodních organizací (OSN, EU)
- vysvětlí některé příčiny nízkého ekonomického rozvoje vybraných zemí, vytýčí hlavní problémy těchto zemí, navrhne řešení některých z nich, charakterizuje na příkladech život lidí ve vyspělých zemích, porovná s životem u nás
- objasní a na praktických příkladech dokáže nutnost šetření nerostnými surovinami, hodnotí dopad jednotlivých druhů průmyslu na životní prostředí, lokalizuje nejprůmyslovější oblasti světa
- na příkladech vysvětlí význam zemědělství pro výživu lidí, objasní závislost zemědělství na přírodních podmínkách

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	9.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA PŘESAHY
<ul style="list-style-type: none"> - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydlíště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hospodářství České republiky ▪ Místní region - seznámení s místním regionem: Českolipsko a Liberecký kraj ▪ Kraje České republiky ▪ Svět - shrnutí a opakování 	<p>OSV: - řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>VMEGS: - objevujeme Evropu a svět (<i>globální problémy</i>) - Evropa a svět nás zajímá (<i>Inf – aktivní vyhledávání informací na internetu</i>) (<i>co Evropu spojuje a rozděluje</i>) (<i>Čj – popisy děje, země (sloh)</i>) <i>D – postavení našeho státu v evropských souvislostech</i>)</p> <p>EV: - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí (<i>ekologie a ochrana životního prostředí</i>) (<i>Př - globální problémy, principy udržitelnosti rozvoje u nás a ve světě</i>)</p> <p>MkV: - lidské vztahy - etnický původ (<i>nový etnický obraz Evropy; křesťanství</i>)</p>

vzdělávací oblast	vyučovací předmět	ročník
ČLOVĚK A PŘÍRODA	ZEMĚPIS	9.

<p>republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</p> <ul style="list-style-type: none"> - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybu, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje 		<ul style="list-style-type: none"> - kulturní diference - multikulturalita - princip sociálního smíru a solidarity <p><u>MV:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - práce v realizačním týmu - tvorba mediálního sdělení - vnímání autora mediálních sdělení (<i>vliv médií na každodenní život</i>) <p>PŘESAHY:</p> <p>OV (6. ročník) : naše vlast; kulturní dědictví; náš region; naše obec OV (9. ročník) : mezinárodní vztahy AJ (7. ročník) : zeměpisné údaje AJ (8. ročník) : cestování a doprava; místní názvy PČ (6. ročník) : PP: zelenina; okopaniny, olejninny a přadné rostliny AJ (6. ročník) : můj svět ČJ (6. ročník) : JV obecné poučení o jazyce D (6. ročník) : člověk a lidská společnost v pravěku D (6. ročník) : nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz D (7. ročník) : islám a islámské říše ovlivňující Evropu PŘS (8. ročník) : základy etologie, člověk - původ a vývoj lidské rasy</p>
--	--	---